

טלפון רב קווי
1599-500-404
משרד
בית הוראה
ארגון בני ישיבות
הודעות כלליות
האזנה לשיעורים
שידור חי
מחיר שיחה רגילה

תשרי ה'תשפ"ד ב'של"ה לשטרות

עלון מספר 94

פעולת צדיק

ע"ש מהרי"ץ זצוק"ל - גאון רבני תימן ותפארתם

בראשות מרן הגאון רבי יצחק רצאבי שליט"א

לק"י

העלון יוצא לאור לעילוי נשמת
רפאל בן חיים נהרי ז"ל

ראה זה חדש!!

ספר אור הנר - חלק ב'

בס"ד יצא לאור ספר "אור הנר" חלק שני להגאון הצדיק הרב **נסים (נחום) רצאבי** זצ"ל, אביו של מרן שליט"א. הספר מכיל מאמר יושב בסתר עליון - מתולדותיו של

הגאון זצ"ל, דברי מספד והתעוררות, שו"ת בהלכה, בדקדוק ובמסורת אבותינו נע"ג ועוד. ועליו חונה ביאורו של נכדו הרה"ג **שאול רצאבי** שליט"א - **"נר תמיד"**, אשר עיטר את תשובותיו בהערות וחידושים, ביאורים ובידורים. כמו כן בסוף הספר מצורף קובץ **"מעשה נסים"** - פסקים והוראות, ביאורים והנהגות, טעמים וגירסאות, שנשמעו מפי הגאון זצ"ל, אשר נלקטו מחיבוריו של מרן שליט"א. קובץ זה נערך ע"י הרה"ג **נסים רצאבי** שליט"א - נכד הגאון זצ"ל. ניתן להשיג ב: 03-6780070.

כולל ערב - "פעולת צדיק" הרחיבי מקום אהלך

זכינו בס"ד להרחיב את ספסלי כולל הערב של **"פעולת צדיק"** הן בבית המדרש **"פעולת צדיק"** בבני ברק והן בעיר אלעד. יישר כח לכל התורמים הנכבדים שמסייעים לכך. ומכאן גם פנייה לכל מאן דבעי הרוצה להשתתף במצוה חשובה זו - **"עץ חיים היא למחזיקים בה"**, ניתן לפנות ל: 052-7635645.

עניין השמחה על האפשרות לחזור בתשובה

כמה צריכים אנו לשמח הרבה, כאשר מגיע חודש אלול, מגיעים וממשמשים הימים הנוראים. למרות שהדבר מפחיד, וישנו מורא ופחד. אמנם לאחר מכן, מגיע חג הסוכות "זמן שמחתנו", ולבסוף חג שמחת תורה, שאז נעלה לשיאים גבוהים. אבל מ"מ עצם הדבר, שישנה אפשרות לאדם לחזור בתשובה, הדבר לכשעצמו צריך לשמח את האדם שמחה מליאה. כיון שמצד הדין, לא היתה צריכה להיות האפשרות לחזור בתשובה:

כידוע ומפורסם בספרי המוסר, בעיקר ובפרט בספר מסילת ישרים להרמח"ל, אשר כותב כך, כי לפי שורת הדין ממש, היה ראוי שהחוטא יעניש מיד תכף לחטאו, בלי המתנה כלל, וגם העונש עצמו יהיה בחרון אף, כראוי למי שממרה פי הבורא יתברך שמו, ושללא יהיה תיקון לחטא כלל. אילו בשמים היו הולכים רק לפי מדת הדין, לא היה שייך לתקן את החטאים. אם האדם עשה עבירה, מה פתאום שתהיה לו אפשרות לחזור בתשובה?

כי הנה באמת, איך יתקן האדם את אשר עוית, והחטא כבר נעשה? הרי שרצח האדם את חברו, הרי שנאף, איך יוכל לתקן הדבר הזה? היוכל להסיר המעשה העשוי מן המציאות. וכי הוא יחיה את המת וכו'? אמנם, מדת הרחמים היא הנותנת היפך השלשה דברים שזכרנו. דהיינו, שיתן זמן לחוטא ולא יכחד מן הארץ מיד כשחטא, ושהעונש עצמו לא יהיה עד לכלה, ושהתשובה תינתן לחוטאים בחסד גמור, שתיחשב עקירת הרצון כעקירת המעשה:

הגדרת התשובה היא, כאשר האדם מתחרט ומצטער על כך שחטא, אינו רוצה את החטא, אזי כיון שהרצון נעקר, ממילא הקב"ה מחשיב זאת, כי כביכול גם המעשה נעקר. למרות שבעצם, בפועל המעשה לא נעקר, הוא נשאר כמות שהוא, לא חל בו שום שינוי. אבל כמו שאם נדר האדם נדר או נשבע, והוא מתחרט חרטה מעיקרא כל כך שנדר או שנשבע, אפילו שכבר נדר ונשבע. אולם כיון שהוא מתחרט ואינו רוצה בכך, נחשב כי כביכול הדבר לא היה. כך הקב"ה במדת רחמיו וחסדיו יתברך, נתן לנו זאת באופן מיוחד. זהו חסד ורחמים, המיוחדים לעם ישראל:

כיון שלאומות העולם, לא מועילה תשובה. אמנם חז"ל מביאים דוגמא מאנשי ינוה, אבל כידוע, ישנם הרבה חילוקים בכך. אכן שייכת תשובה אצל אומות העולם, אבל אין מה להשוותה כלפי עם ישראל. כאשר עם ישראל חוזרים בתשובה, וכן אם האדם היהודי חוזר בתשובה כראוי, אזי החטא נמחק. אולם אצל אומות העולם, החטא אינו נמחק. הם אינם מקבלים עונש על חטאם, אבל החטא נשאר קיים. ואם הם או הוא יחזרו לסורם, אזי הקב"ה יפקוד כעת, גם את מה שחטאו מקודם, כיון שהחטא עדיין נשאר קיים:

דבר זה שאמרנו בשם הרמח"ל, כותב כבר השל"ה בספרו שער בית הבחירה. זאת בכדי להבין, כיצד מועילה התשובה? הרי אם אדם חילל שבת רח"ל, וכעת הוא חוזר בתשובה, לא תעזור תשובתו בבית דין של מטה. וכן לגבי רציחה וכדו'. בכל עבירה שיש בה עונש, בית דין של מטה לא יסתכלו בכלל על כך, שהאדם הזה חזר בתשובה. ואמר השל"ה בהגהה כך, הישוב השבת שחילל, משיומר? אם אדם חילל שבת, הדבר נגמר, אין כבר מה לעשות. או תשוב נפש הנרצה, כשישוב?

ישנם כל מיני הסברים, להבנת עניין זה. אבל באופן כללי, זהו מחסדיו הגדולים של הקב"ה יתברך עלינו. לכן צריכים אנו להיות שמחים ומאושרים, כאשר מגיע חודש אלול. לדעת לנצל את הזמן, ולא להיכנס ללחץ. לפעמים ישנם אנשים, שרוצים שהזמן כבר יעבור, ושהדבר הזה ייגמר. אבל אדרבה, בכל יום צריך לשאוב ולשאוף, להתקדם ולהתעלות:

לצערי כבר שמעתי מאדם אחד, אשר הוא היה כבר בגיל שמונים או יותר, והוא אומר, אינני מרגיש שהשתנית. הוא כבר זקן, בסוף ימיו, כבר תשש כוחו, והוא בעצמו אומר כך, מתלונן. אינני מרגיש שהשתנית. מה שהיה, זהו מה שנשאר. נו, למה לחכות לגיל כזה, שאין כבר מה לעשות חלילה. כאשר האדם אינו עובד על עצמו ואינו משתפר? הדבר הוא בידינו:

מעובד משערי יצחק פרשת כי תצא אלול ה'תשע"ד ב'שכ"ה

שואל ומושיב

ש"ע המקוצר הלכות בשר וחלב סימן קל"ו סעיף י"א. אבל מצד חומרא, טוב ונכון גם שתהינה מפות נפרדות (אפילו לאכילת בשר עוף) כמבואר שם סוף סעיף ז'. או חלבי בלי מפה, ובשרי עם מפה:

האם להשאיר את חוט השמש ארוך יותר משאר חוטי הציצית

שאלה: האם כשמסיימים לקשור ציציות, צריך לחתוך את כל החוטים באופן שווה, או צריך להשאיר את חוט השמש ארוך יותר מכולם:

תשובה: ראוי להשוות עם כולם (עיין לקט יושר דף י') וכן נוהגים:

בעניין זכיות יוצרים בספרים של חידושי תורה

שאלה: מה תוקף של מחבר לאסור על אחרים להדפיס את ספרו, מאחר שהוא דברי תורה, ולכאורה תלי אם דברי תורה ניתנו ליהנות בהם. ובפרט בתורה דרבים, כגון ספרי שדי חמד. ובפרט כשאין ידוע מי בעל הזכיות להדפיס, ואם ישאר במצב הזה לא יודפס עולמית, וחבל על דאבדין, האם יש להתיר בכי האי גוונא. ומסתברא דתלי גם בזכיות יוצרים, שהיא סוגיא רבת אנפין. ואשמח אם הרב יענה:

תשובה: חידושי תורה דיליה, וכיצא בהם שאר דברי תורה שיגע אדם בהם, הרי לפום רהטא אינו מחוייב להעלותם על הכתב מעיקר הדין, ואם כן פשוט שהם שלו. ואפילו אם תמצוי לומר שצריך לכתבם כמו שכתבו בספר חסידים סימן תק"ל וכמה רבוותא, והובאו גם בהקדמת מהרי"ן לשו"ת פעולת צדיק, מכל מקום להדפיסם לכולי עלמא אינו חייב. ועוד שמשקיע ממון רב להדפסה, והבא אחריו מוצא הכל ערוך וקל להדפיס שוב ובזול, כל שכן בצילום שבדורות הללו, נמצא שגוזל את הבעלים ומזיקם. אבל ספרים שאין להם יורשים, ולא בעלי זכיות, מותר, רק צריך לברר היטב תחילה שאכן אין:

כתיבת תאריך לועזי

שאלה: האם מותר לכתוב תאריך לועזי:

תשובה: ראוי להימנע זולת כשיש צורך ואז ראוי להוסיף למניינם, כמ"ש בס"ד בש"ע המקוצר יור"ד סי' קמ"ד סע' ג':

קריאת ספר קומיקס בשבת

שאלה: רצינו לשאול האם מותר לגדול לקרוא ספר קומיקס בשבת, ומה הדין לגבי נשים גדולות מעל גיל שתים עשרה, ומהו המקור לדבר:

תשובה: מותר אם יש בזה תועלת רוחנית לתורה ומצוות ויראת שמים, וכדומה, על פי המבואר בפוסקים סימן שי"ז סעיף י"ד שלא גזרו משום שטרי הדיוטות כשהדבר לצורך מצוה, וכנזכר גם בפסקי תשובות שם דף קס"ז אות י"ט ד"ה ואם, ודף קס"ו ד"ה וגם, והערה קפ"ז:

כאשר אבי הכלה גוי, כיצד כותבים את שמה בכתובה

שאלה: אבי הכלה גוי, והאם יהודייה. מה כותבים בכתובה, רבקה בת וכו', האם כותבים שם משפחה בלבד, או שם האם, או שם אבי האם. ואם כותבים שם אבי האמא, היאך יכתבו רבקה בת פלוני, הרי היא לא בתו:

תשובה: לכתוב שם המשפחה בלבד, ובתוך סוגריים. ורצוי להוסיף שמות נוספים וכינויים שלה או של משפחתה, כדי שיהא ברור מי היא, כמבואר במשפט הכתובה פרק ט"ו דף ער"ד ער"ה:

תשובות מרן הגאון שליט"א
מתוך שו"ת ויען יצחק ח"ג

בירך על עץ ואדמה ברכה אחת, בורא פרי העץ והאדמה, האם יצא

שאלה: נסתפקתי בהלכות ברכות, לעניין אדם שבירך ברכה אחת על תפוח עץ ותפוח אדמה. דהיינו שלקח את שניהם ובירך ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם בורא פרי העץ והאדמה. האם יצא ידי חובתו על שניהם, או רק על אחד מהם:

תשובה: כבר נידונה שאלה זו, ונחלקו בה בכמה ספרים מכמה צדדים, כגון מחשש הפסק בין הברכה לאכילה בתיבה הנוספת, או בגלל שהם שני פירות וכו' ואם לעשות כן אפילו לכתחילה או רק בדיעבד או אפילו בדיעבד לא מהני, כגון שתראה בכף החיים סימן ר"ו ס"ק י"ב, וברכת ה' חלק א' פרק ה' סעיף י"ח, ושער שמעון אחד חלק א' סימן ל"ג, וארץ דשא חלק ב' פרק נ"ח דף קי"ג, וברכת אלעזר סימן י"ח דף רט"ו ועוד:

ולענ"ד נראה דכיון שמשמעות הש"ס ורבוותא קמאי והרמב"ם והשלחן ערוך דלא מהני [ואף שכתב הרמב"ם (הלכות חמץ ומצה פרק ח' הלכה ו') שבסדר ליל פסח [במקדש] כשכורך מצה ומרור, מברך על אכילת מצות ומרורים, וכן פסק מרן בשלחן ערוך (יו"ד סימן של"א סעיף ע"ח) על המפריש תרומה גדולה ותרומת מעשר ומעשר ראשון ושני שיכלול הכל בברכתו ויברך להפריש תרומות ומעשרות, שאני התם שהם מצוה אחת וקשורים זה לזה], כנראה מדלא הזכירו כלל ועיקר מעניין זה, ומסברא דידן קשה להחליט בזה, פשיטא על כל פנים שאין לברך כך לכתחילה. אבל אם בירך כך, יחזור לברך בהדיא על כל אחד בהרהור הלב דוקא כדקיימא לן בכל ספק ברכות:

האם מותר לאבל תוך שנתו להשתתף בחתונת אחיינו

שאלה: הנה אבוא בזה אודות מה שראיתי דבר חידוש, לדון האם דודים של-חתן שהם אבלים בתוך שנתם, רשאים להשתתף בחתונתו. שבספר יסודי שמחות דף קמ"ו הערה ס"ט הביא בשם האיגרות משה כי דוד ודודה אבלים, יכולים להגיע לחתונה של-אחיין או אחיינית, אם הם קרובים אליהם מאד. וטעמא דמלתא, משום דמסתמא על אלו יש צער לחתן או לכלה אם לא יגיעו, כדאיתא בשו"ת אבני דרך חלק י"ז סימן קע"ז. ובספר מסורת משה חלק א' דף שס"ה הביא שהאיגרות משה פסק דבכי האי גוונא מותר לדוד ללכת לחתונה של-אחיין, אלא שיזהר שלא לשמוח יותר מדאי ושלא לרקוד, ושכן הובא בשמו בקובץ מה טובו אוהליך יעקב חלק י"ד דף ל"ז יעו"ש:

ואשמח לדעת מהו העיקר לדינא, שהרי גדולי הפוסקים לא כתבו כן. וגם אם נאמר שיש מקום להקל, מהו גדר הקורבה של-דוד שניתן להקל בזה. ונפקא מינה לאחד מדודי שגר קרוב לביתי והנני מכירו היטב ואמו נלב"ע לפני כחודש, ובעוד שבועיים יום חתונתי. האם יכול הוא להקל בזה ולהשתתף בחתונתי, ועל כל פנים בעת החופה שמנגנים קצת ולא הרבה:

תשובה: כיון שהינך מכירו היטב והוא דורך וכו', בודאי יש בזה לך משום עגמת נפש חס ושלום אם לא ישתתף בחתונתך, על כן אפשר אפילו שיאכל שם, אבל בשלחן נפרד, ובתנאי שיהיה לו תפקיד כגון לשרת את האורחים וכדומה, וגם שיהיה עסוק באופן שלא יקשיב לניגונים, וכל-שכן שלא ירקוד, ויקצר שהותו שם:

אם צריך מפות שלחן נפרדות למאכלי בשר ולמאכלי חלב

שאלה: האם אפשר לסעוד מאכל חלבי בשלחן המכוסה מפה (שעונית שקופה ועבה), ומיד לאחר מכן מנגיקם את המפה היטב ומגיישים מאכל בשרי:

תשובה: מותר על פי הדין. ואם המדובר על אכילת בשר בקר (ולא עוף) אזי צריך לבדוק לפני כן גם את הידים, ולקנח את הפה ולהדחיו, כיעויין

ביאור בנוסף ברוך שאמר בעניין רחמינו של הקב"ה עם בריותיו

רחמנות מעט מעט לא בפעם אחת כולה. כי יקום ממיטתו, אם רואה אור גדול לא יוכל לפתוח את עיניו בראותו במהרה כי קודם יעמוד שעה כמו סומא ולא יוכל להביט בו עכ"ל. ולכן הקב"ה עושה את הזריחה ברחמים:

ביאור ע"פ הזוהר הקדוש

וכל זה לפי הפשט. ובזוהר הקדוש (פרשת יתרו) כתב שבליה שולטים דינים, כמו שנאמר "בו תרמש כל חיתו יער" ובבוקר השמש זורחת וזה "חסד לאברהם" והחסד מתגלה בבוקר וכל הדינים הולכים וא"כ זה הביאור, ברוך מרחם על הבריות ברוך מעביר אפילה ומביא אורה שזה החסדים שהקב"ה מביא לאדם, וברוך משלם שכר טוב ליראיו וא"כ הכל מדבר על האנשים. וביאורים אלו בכדי שנבין את מוצא שפתינו שהרי ברכות שתיקנו אנשי כנה"ג כל מילה זה מרגלית:

בברכת "ברוך שאמר והיה העולם וכו' ברוך מרחם על הבריות ברוך מעביר אפילה ומביא אורה ברוך משלם שכר טוב ליראיו", לכאורה לא מובן מה הקשר בין הדברים, שהרי מרחם על הבריות וכן משלם שכר טוב ליראיו זה מתייחס לאנשים, ולמה נכתב באמצע מעביר אפילה ומביא אורה:

ונראה לומר, דזה בעצמו מראה את הרחמים של הקב"ה על בריותיו שהצורה שהקב"ה מביא את האור והאפילה לעולם, זה בצורה של רחמים, ולא בפתאומיות. אם אדם יוצא מאור לחושך בצורה פתאומית זה מחשיך לו את העיניים, וכן אם השמש היתה זורחת במהירות ולא בצורה איטית, היה מחשיך אותן:

ובאבודרהם כתב לענין הנוסח ביוצר אור "המאיר לארץ ולדרים עליה ברחמים" (אנחנו לא גורסים את המלה ברחמים ומ"מ מהרי"ץ מדבר על זה במק"א) בזה"ל כי הוא מביא לנו את האורה בדרך

מעובד מתוך שיעורו של מרן שליט"א לבחורי הישיבות - גליון תוצאות חיים

בית מדרש

"פעולת צדיק"

ע"ש גאון עוזנו מהרי"ץ זצוק"ל טל. 1-599-500-404

המעמד הגדול

של

הקבלת פני רבו ברגל

והכתרת חתני שו"ע המקוצר

יתקיים א"ה ביום ראשון ט"ז תשרי התשפ"ד
א' דחזה"מ סוכות, בבית הכנסת "תפארת זכריה"
רח' רבנו נסים גאון 41, אלעד בשעה 20:00

במעמד מרן הגאון

הרב יצחק רצאבי שליט"א

פוסק עדת תימן

הרה"ג שאול אחרק שליט"א

מרא דאתרא ק"ק תימן

רבני ק"ק תימן והקהילות - אלעד

ראש העיר המשנה לראש העיר

ברוכים הבאים

קול קורא מגדולי רבני עדתינו

הרב יצחק רצאבי • HARAV ITZCHAK RETZABI

בית מדרש ובית הוראה פעולת צדיק

יב"ש

לקי י"ח תמוז עשיק מנות התש"ג בשל"ד

קריאת קודש

ראוי לעורר ולעודד בבתי כנסיות של בני תורה היו גם לדין ק"ק תימן יע"א בכל מקומות מושבותיהם, אמירת דרשות, דברי תורה וכו' בתוך התפילה של ליל שבת קודש, אחרי בר יוחאי ולפני במה מדליקין, שיש בכך מעלות ותועלות רבות ועצומות, כאשר הוכיח הנסיון.

ולפי שיש מעוררים ונוקפים את הלבבות מצד שאבותינו לא נהנו כך, ושיש בזה משום טרח ציבור, נשיב כי תוספת לשבח איננה נחשבת שינוי מנהג. שהרי האידנא בלא"ה מתאחרים הרבה בערב שבת ומתחילים לכו נרננה בין השמשות, משא"כ אבותינו שהתפללו אז מבעוד יום טובא, ונמרו ויצאו מביהכ"ס בין השמשות. כל שכן שבדרוט צריכים אנו חיזוקים טפי, כי בעוה"ד נתרופפו היסודות, ויש בזה גם משום חידוש וריענון אפילו לעצם התפילה, ולגיבוש בני הקהילה, וכל לבבות דורש ה'. ומצד טרח הציבור, ימחלו על כבודם. ובתשובה כת"י הרחבתי בס"ד בכל זה.

וזמן י"י בודכם יצלת, להגדיל תורה ולהאדירה,

כעתירת הצ"י

יצחק בכמהדין רצאבי יצ"י

הרב יצחק רצאבי שליט"א

הרב שאול אחרק שליט"א

הרבני ק"ק תימן והקהילות - אלעד

ראש העיר המשנה לראש העיר

הרב יצחק רצאבי שליט"א

הרב שאול אחרק שליט"א

הרבני ק"ק תימן והקהילות - אלעד

ראש העיר המשנה לראש העיר

13 BIRNBAUM ST. BNEI BRAK 51647 TEL 03-6741445 תלפון 51647 בני ברק 2300-2300 (כולל יום ששי) 1-1030-10300 בערב - בל"ג
קבלת קול ושאלות בעלפון בין השעות 2300-2300 בערבים (כולל יום ששי) 1-1030-10300 בערב - בל"ג
לעילוי נשמת רימה בת יהיא זכריה שעובי ע"ה

טעמים למנהג לפתוח בפסוק והוא רחום גם במנהג

אבל אפשר להגיד ג"כ תירוץ שלא פלוג כיון שברוב התפילות מתחילים כך שלא חילקו, וזה נהפך לכלל. וישנו דבר דומה לזה, שהרי המזמור תהילה לדוד מסתיים ב"לעולם ועד". ואנחנו מוסיפים את הפסוק "ואנחנו נברך יה" אפילו שהוא לא כתוב באותו מזמור, והטעם הוא כדי לשלשולי הללויה בתר הללויה, כך כתב בספר המנהיג. (וע"ע במהרי"ץ (דף יט):. העורך) ואם זה הטעם מדוע אנחנו מוסיפים פסוק זה ג"כ בתפילת מנחה, והתשובה היא שלא פלוג. וא"כ כ"ש לענין הפסוק והוא רחום שברוב התפילות אנחנו צריכים להזכירו ע"פ הדין:

דבר נפלא שכתוב בשו"ת הרשב"ש ההיפך ממש"כ בספר המנהיג

בשו"ת הרשב"ש (רבי שלמה בן רשב"ץ) ג"כ כתב טעם למנהגנו לפתוח בפסוק והוא רחום לתפילת מנחה וז"ל, עוד שאלת. מה טעם מתחילים והוא רחום קודם ברכות ק"ש בערבית, וכתבת כי בקנסטינ"ה אומרים אותו קודם כל ג' תפלות (כמנהגנו):

תשובה. דבר זה כמה טעמים נאמרו בו. וכו' אבל יש טעם אחר על מה שיסמוכו קהל קנסטינ"ה שנוהגים לאומרו באשר התפילות, והוא עפ"י המדרש שאומר לעולם לא לן אדם בירושלים ועון בידו שנאמר צדק ילין בה, תמיד של שחר מכפר עון הלילה ותמיד הערב מכפר עונות היום. ולפי טעם זה יותר ראוי לומר בתפילת מנחה מכתפילת ערבית, אלא שבתפילת ערבית יש טעם משום איברים ופדרים לכן אומרים אותו בג' תפילות ע"כ:

ולפי דבריו ישנו ענין יותר גדול לומר פסוק והוא רחום בשחרית ובמנחה שאז בפועל זה זמן הקרבנות משא"כ בתפילת ערבית זהו רק כנגד איברים ופדרים שאינם קרבו. ומהרי"ץ הביא טעם זה בשם המנהיג שלקח טעם זה לצד השני, שיותר מסתבר לומר את הפסוק והוא רחום בערבית יותר מאשר במנחה. (ולזה התכוונתי במה שאמרתי קודם שבהמשך יהיה יותר מובן, ועיי'ן):

ובאמת צריך להסביר מה הטעם למנהגנו לפתוח בפסוק והוא רחום גם במנהג זה מהרי"ץ לא הסביר ואנחנו צריכים לתת טעם לזה:

ראשית, ידוע שהאבות הקדושים אלו שתקנו את התפילות ובפסוק "והוא רחום" יש שלש עשרה תיבות וכל האותיות של האבות הקדושים הם ג"כ שלש עשרה ולכן אנחנו אומרים את הפסוק "והוא רחום" בכל תפלה לרמוז שהתפילות נתקנו ע"י האבות. שהרי בשחרית אנחנו אומרים פסוק זה בתחילת הזמירות ובמנחה בפתחת התפילה וכן בערבית. וזה לקשר את שלשת האבות לתפילות:

ועוד אפשר לומר שאומרים פסוק זה כנגד שלש עשרה מידות של רחמים. וטעמים אלו ג"כ כתב מהרי"ץ במק"א (דף יז): וז"ל, והוא רחום וכו'. בפסוק זה יש שלש עשרה תיבות, כנגד י"ג מכילן דרחמי, עיין בספר חמדת ימים סדר יום הכפורים. עוד מצאתי במהרי"ץ שהם נגד שלש עשרה אותיות שיש בשמות אבות, אברהם יצחק ויעקב, שתקנו שלש תפלות במקום קרבנות שבאו לכפרת העונות ע"כ:

מדוע אומרים פסוק "והוא רחום" גם באשמורות

אבל היה קשה לי מדוע אנחנו פותחים ג"כ באשמורות בפסוק "והוא רחום" שהרי לא הם תקנו את האשמורות. וכן יש להקשות על תפילת נעילה, שלא תקנה האבות, מדוע אנחנו פותחים בפסוק "והוא רחום":

שני תירוצים לקושיא דלעיל

ולפי הטעם שהפסוק והוא רחום הוא כנגד שלש עשרה מידות זה ממש הפלא ופלא שאדרבה באשמורות וביום כיפור זה זמן מתאים לעורר את הרחמים:

מעובד מתוך שיעורו של מרן שליט"א לבחורי הישיבות - גליון תוצאות חיים

מתן אדם ירחיב לו

שתרם רק מחצית מהסכום, כיון שכביכול משפחתו החזירה לו את המחצית השנייה:

מששמוע הלה את התשובה, החליט שהוא תורם גם את החמש מאות שקלים הנוספים לארגון "פעולת צדיק":

לאחר מספר ימים, מספר אותו אברך כי הועבר לחשבון הבנק שלו סכום של 5,000 ₪, פי 10 ממה שתרום בסוף, בדגש על כך שלא ציפה ולא חשב שיקבל סכום כזה. ועל זה אומר שלמה המלך בקהלת (י"ח, ט"ז) "מתן אדם ירחיב לו", דהיינו אדם שנותן מהונו, הקב"ה נותן לו בריווה:

מעשה שהיה כך היה:
אברך אחד השתתף באחת ההתרמות שנערכו ע"י "פעולת צדיק" לצורך הוצאה לאור של אחד מספרי המכון. הוא התנדב לצורך מצווה חשובה זו אלף שקלים מכספו האישי:

לאחר זמן מה הוא הגיע ובידו שאלה. משפחתו שמעה על כך שהרים תרומה לצורך הדפסת ספרים, ונתנה לו חמש מאות שקלים. וכעת נפשו בשאלה, האם נגרע חלקו מתרומה זו שהרים אולא?

הוא הפנה את השאלה למרן שליט"א. ומרן השיבו כי בעצם יוצא מכך

רוצים להיות שותפים בזיכוי הרבים, בהפצת תורה ומסורת, בהחזקת כולל אברכים ולומדי תורה, בהוצאת ספרי קודש לאור, בארגון בני הישיבות ועוד, חייגו לארגון "פעולת צדיק" 03-6780070. ניתן לתרום מכספי מעשר (אפשר לתרום גם בכרטיס אשראי/הוראת קבע - קוד מוסד להקמת הרשאה 08540/הפקדה לחשבון בבנק המזרחי סניף 669 מס' חשבון 187111)